

16. Boltons. Small Firms: Report of the Committee of Inquiry on Small Firms. - UK: HMSO Cmnd. 4811, November 1971. - P.28.
17. Williamson, J. Small Business: A Transaction Cost Economics Theory of Firm Formation Based on Risk Aversion. *Journal of Polit. Economy*, 1974. - P.719-748.
18. Penrose E. The Theory of the Growth of the Firm. - Oxford: Basil Blackwell, N-Y, Wiley, 1989.
19. Storey D. Understanding the Small Business Sector. - London: Routledge, 1995. - 355 p.

УДК 330.112.2 : 334.716

МЕХАНІЗМ УТВОРЕННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ НА ОСНОВІ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Надь Н.М.

У статті розкрито порядок складання звіту про фінансові результати, його структуру, схожість та відмінність його форм для суб'єктів малого підприємництва та середніх і великих підприємств. Розкрито методіку розрахунку чистого прибутку, особливостей нарахування податку на прибуток. Зроблено порівняння переваг та недоліків форм звіту про фінансові результати згідно Національних та Міжнародних стандартів.

Кількість бібліографічних посилань – 7, мова – українська.

Ключові слова: звіт про фінансові результати, фінансовий результат, прибуток, дохід, витрати.

ВСТУП

З введенням в Україні Національних стандартів бухгалтерського обліку вітчизняні підприємства почали по-іншому складати фінансовий звіт, з'явилися такі види прибутків, які раніше не розраховувалися. Такі нововведення мали на меті узгодити українську фінансову звітність з міжнародною практикою. Актуальність питання гармонізації вітчизняних та міжнародних підходів до формування звітності та розрахунку на її основі найважливіших економічних показників не викликає ніякого сумніву. До обґрунтування даних проблем час від часу звертаються українські фахівці. Переважно вони висвітлюються, з одного боку, у розрізі порівняння показників фінансової звітності підприємства – балансу та звіту про фінансові результати, а з іншого – у розрізі співставлення української та міжнародної фінансової звітності [1], [2]. Разом з тим, фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва не є ідентичною зі звітністю середніх та великих підприємств. Тому метою даної статті є наочне співставлення звіту про фінансові результати суб'єктів малого підприємства та інших підприємств в Україні та за кордоном, виділення однакових позицій та відмінностей між цими формами. Методологія дослідження побудована на використанні методу порівняльного аналізу (для співставлення фінансового звіту малих та середніх і великих підприємств та для порівняння форм

української і зарубіжної звітності), а також розрахунково-аналітичного методу – для визначення фінансових результатів діяльності підприємства. Інформаційною базою даного дослідження слугували Національні та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Стаття складається з двох розділів. Перший присвячений питанню утворення чистого прибутку на середніх та великих підприємствах, а другий – розглядає аналогічний механізм, який притаманний суб'єктам малого підприємства.

1 ФОРМУВАННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ НА СЕРЕДНІХ ТА ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Звіт про фінансові результати показує, скільки доходу отримує компанія від продажу товарів чи надання послуг своїм клієнтам за визначений проміжок часу – як правило, це один рік чи квартал. Він також показує видатки, пов'язані з отриманням цього доходу протягом даного проміжку часу. У звіті про фінансові результати у складі річного звіту надається інформація про доходи від продажу та витрати за два останні роки. Основні показники звіту та їх суть подані в таблиці 1. Таблиця заповнена таким чином, що фінансові результати діяльності підприємства виділені жирним шрифтом. Показники, значення яких при визначенні основних фінансових результатів підприємства треба додавати, показані звичайним шрифтом (наприклад, показники 10, 16, 17, 18), а ті, значення яких треба віднімати, - курсивом (наприклад, показники 2-5, 7, 11-13, 19-21 тощо).

Надь Наталія Мирославівна, к.е.н., доц. кафедри економіки, менеджменту та маркетингу УжНУ, т. 61-23-13

Таблиця 1 Структура звіту про фінансові результати

№ п/п	Назва показника	Суть показника
1	Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг)	Загальний дохід від реалізації продукції без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів і непрямих податків
2	ПДВ	Сума ПДВ, включена до складу доходу від реалізації продукції
3	Акцизний збір	Сума акцизного збору, яка врахована у складі доходу від реалізації
4		Інші податки чи збори з обороту, якщо такі сплачуються підприємством
5	Інші вирахування з доходу	Надані знижки, повернення товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу від реалізації продукції без непрямих податків
6	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг)	$(6) = (1) - (2) - (3) - (4) - (5)$
7	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Елементи собівартості реалізованої продукції представлені на рис. 1
8	Валовий: • прибуток	$(8) = (6) - (7)$
9	• збиток	$(9) = (6) - (7)$ (у разі від'ємного значення)
10	Інші операційні доходи	Інші доходи від операційної діяльності, крім доходу від реалізації продукції: дохід від операційної оренди активів, від операційних курсових різниць, від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), відшкодування раніше списаних активів тощо
11	Адміністративні витрати	Див. нижче
12	Витрати на збут	Див. нижче
13	Інші операційні витрати	Див. нижче
	Фінансові результати від операційної діяльності:	
	• прибуток	$(14) = [(8) \text{ або } (9)] + (10) - (11) - (12) - (13)$
15	• збиток	$(15) = [(8) \text{ або } (9)] + (10) - (11) - (12) - (13)$ (у разі від'ємного значення)
16	Дохід від участі в капіталі	Доход, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні чи спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі у капіталі
17	Інші фінансові доходи	Дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фін. інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі)
18	Інші доходи	Доход від реалізації фін. інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства
19	Фінансові витрати	Витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу
20	Витрати від участі в капіталі	Збиток, спричинений інвестиціями в асоційовані, дочірні чи спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі
21	Інші витрати	Втрати від неопераційних курсових різниць, від уцінки фін. інвестицій та необоротних активів, інші витрати, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства
	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	
22	• прибуток	$(22) = [(14) \text{ або } (15)] + (16) + (17) + (18) - (19) - (20) - (21)$
23	• збиток	$(23) = [(14) \text{ або } (15)] + (16) + (17) + (18) - (19) - (20) - (21)$ (у разі від'ємного значення)
24	Податок на прибуток від звичайної діяльності	Див. формули (2) і (3)
	Фінансові результати від звичайної діяльності:	
25	• прибуток	$(25) = (22) - (24)$
26	• збиток	$(26) = (23) + (24)$
	Надзвичайні:	
27	• доходи	Суми страхового відшкодування та покриття втрат від надзвичайних подій з інших джерел
28	• витрати	Невідшкодовані втрати від надзвичайних подій, затрати на запобігання виникненню втрат від стихійного лиха та техногенних аварій
29	Податок з надзвичайного прибутку	$(29) = [(27) - (28)] * 0.25$ (у разі додатного значення відповідної різниці)
	Чистий:	
30	• прибуток	$(30) = [(25) \text{ або } (26)] + (27) - (28) - (29)$
31	• збиток	$(31) = [(25) \text{ або } (26)] + (27) - (28) - (29)$ (у разі від'ємного значення)

До адміністративних витрат належать: загальнокорпоративні витрати, утримання управлінського та адміністративного персоналу, утримання необоротних активів загальногосподарського призначення, оплата професійних послуг сторонніх організацій, витрати на зв'язок, судові витрати, податки та платежі, які не входять до виробничої собівартості. До збутових витрат відносяться всі витрати, пов'язані зі збутом (витрати пакувальних матеріалів, ремонт тари, реклама та маркетинг, утримання необоротних активів, пов'язаних зі збутом, транспортування та страхування готової продукції, зарплата працівників, що забезпечують збут тощо). До складу інших операційних витрат входять витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення, штрафи, пені, безнадійна дебіторська заборгованість, витрати від знецінення запасів і операційної курсової різниці, від псування товарно-матеріальних цінностей та т.п.

Отже, основними показниками звіту про фінансові результати є наступні:

1. чистий дохід від реалізації продукції;
2. валовий прибуток (збиток);
3. операційний прибуток (збиток);
4. прибуток (збиток) від звичайної діяльності;
5. чистий прибуток (збиток).

Для отримання значення чистого доходу від реалізації продукції слід від доходу від реалізації продукції відняти акцизний збір, ПДВ та інші непрямі податки, якщо такі сплачує підприємство, а також інші вирахування з доходу (показник 5), якщо такі мають місце.

Валовий прибуток є різницею між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції. У разі, якщо при цьому отримується від'ємне значення, то отриманий показник є валовим збитком. По суті, валовий прибуток є показником, який показує дохід компанії від її основної діяльності за мінусом безпосередніх витрат, які прямо пов'язані з цією діяльністю. Саме для здійснення цієї діяльності і створюється підприємство.

Операційний прибуток розраховується як сума валового прибутку та інших операційних доходів мінус всі операційні витрати (показники 11-13). Якщо при розрахунку валового прибутку враховуються виробничі витрати підприємства (які, в свою чергу, формують виробничу собівартість продукції), то при розрахунку операційного прибутку – також і невиробничі витрати.

Склад витрат підприємства (згідно стандартів бухгалтерського обліку) є наступним:

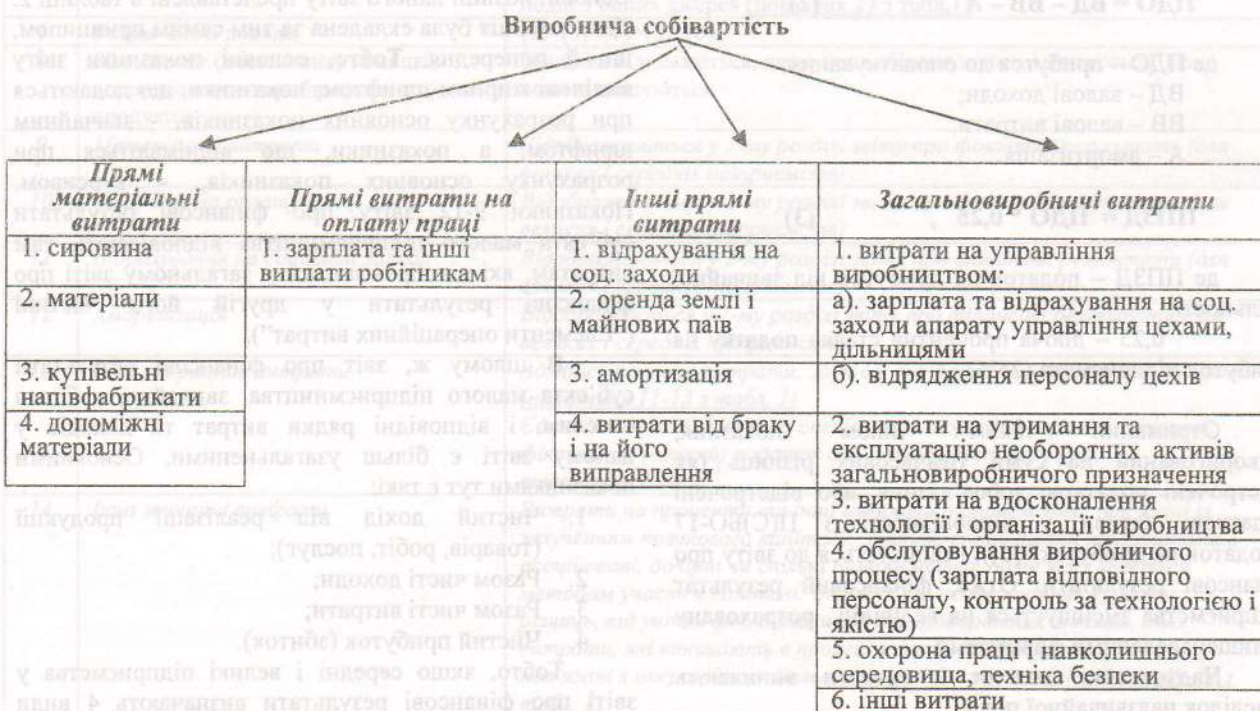

Рис. 1 Склад витрат, що формують виробничу собівартість реалізованої продукції

При цьому, слід відмітити, що до складу виробничої собівартості входять всі прямі витрати виробництва (перші три елементи), а також один елемент непрямих витрат – загальновиробничі витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом чи наданням послуг.

До складу собівартості реалізованої продукції не включена зміна залишків незавершеного виробництва та готової продукції, які формують

собівартість виробленої продукції і відображаються у балансі підприємства на початок та кінець звітного періоду.

Взаємозв'язок між виробленою і реалізованою продукцією представлено у наступній формулі:

$$C / V_{\text{вир.}} = C / V_{\text{реал.}} \pm \Delta Z \quad (1)$$

де $C/V_{\text{вир.}}$ – собівартість виробленої продукції, грош. од.;

$C/V_{\text{реал}}$ – собівартість реалізованої продукції, грош. од.;

ΔZ – зміна залишків незавершеного виробництва і готової продукції, грош. од..

Зміна залишків розраховується як різниця між сумою залишків незавершеного виробництва і готової продукції на кінець періоду та аналогічною сумою на початок звітного періоду.

Для визначення прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування слід до операційного прибутку додати всі фінансові доходи (показники 16-18) і відняти всі фінансові витрати (показники 19-21). При цьому, суми, які додаються і віднімаються, є результатами фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Особливістю також є те, що податок на прибуток від звичайної діяльності (показник 24) нараховується не на попередньо визначений прибуток від звичайної діяльності до оподаткування (показник 22). Для розрахунку даного податку слід обчислити так званий прибуток до оподаткування згідно з податковим обліком (формула (2)) і на отриманий результат нарахувати податок на прибуток за діючою ставкою (формула (3)):

$$\text{ПДО} = \text{ВД} - \text{ВВ} - \text{А} , \quad (2)$$

де ПДО – прибуток до оподаткування;

ВД – валові доходи;

ВВ – валові витрати;

А – амортизація.

$$\text{ППЗД} = \text{ПДО} * 0,25 , \quad (3)$$

де ППЗД – податок на прибуток від звичайної діяльності;

0,25 – діюча процентна ставка податку на прибуток підприємств (25%).

Отриманий таким чином показник, відкоригований на суми тимчасових різниць (як відстрочені податкові зобов'язання, або відстрочені податкові активи у відповідності з П(С)БО-17 "Податок на прибуток" [5]), і записується до звіту про фінансові результати. Отже, фінансовий результат підприємства зменшується на величину, розраховану за вищенаведеними формулами.

Надзвичайні доходи і витрати виникають внаслідок надзвичайної події.

Надзвичайна подія – це подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді [3]. До надзвичайних подій відносяться стихійні лиха, пожежі, техногенні аварії тощо.

Якщо надзвичайні доходи перевищують надзвичайні витрати підприємства, то при визначенні чистого прибутку (збитку) слід прибуток від звичайної діяльності збільшити на величину доходів від надзвичайної діяльності, зменшити на величину витрат від надзвичайної діяльності та на величину податку з надзвичайного прибутку.

Якщо ж надзвичайні доходи менші за надзвичайні витрати підприємства, то податок з надзвичайного прибутку не нараховується, оскільки такого прибутку і не виникає. Тому при цьому, щоб знайти чистий прибуток (збиток), треба до прибутку (збитку) від звичайної діяльності додати надзвичайні доходи і відняти надзвичайні витрати.

Коли надзвичайних подій не відбулося, то чистий прибуток (збиток) підприємства дорівнює його прибутку (збитку) від звичайної діяльності. Як правило, надзвичайні події відбуваються рідко, тому на багатьох підприємствах у звіті про фінансові результати вищезазначені прибутки співпадають.

2 ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ЧИСТОГО ПРИБУТКУ ДЛЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва є більш стислим і компактним. Основні позиції даного звіту представлені в таблиці 2. Дана таблиця була складена за тим самим принципом, що й попередня. Тобто, основні показники звіту виділені жирним шрифтом; показники, що додаються при розрахунку основних показників, - звичайним шрифтом; а показники, що віднімаються при розрахунку основних показників, - курсивом. Показники 9-12 звіту про фінансові результати суб'єкта малого підприємництва відповідають тим витратам, які відображаються у загальному звіті про фінансові результати у другій його частині ("Елементи операційних витрат").

В цілому ж, звіт про фінансові результати суб'єкта малого підприємництва, звичайно, є більш стислим, і відповідні рядки витрат та доходів у даному звіті є більш узагальненими. Основними показниками тут є такі:

1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
2. Разом чисті доходи;
3. Разом чисті витрати;
4. Чистий прибуток (збиток).

Тобто, якщо середні і великі підприємства у звіті про фінансові результати визначають 4 види прибутків (валовий, операційний, від звичайної діяльності та чистий), то суб'єкти підприємництва, які оподатковуються за спрощеною системою, визначають тільки чистий прибуток.

Таблиця 2 Структура фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва (2 розділ)

№ п/п	Назва показника	Суть показника та його відповідність зі звітом про фінансові результати
1	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Загальний дохід від реалізації продукції без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів і непрямих податків (показник 1 у табл. 1)
2	Непрямі податки та інші вирахування з доходу	Сума ПДВ, включена до складу доходу від реалізації продукції. Сума акцизного збору, яка врахована у складі доходу від реалізації. Інші податки чи збори з обороту, якщо такі сплачуються підприємством. Надані знижки, повернення товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу від реалізації продукції без непрямих податків (сума показників 2-5 з табл. 1)
3	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(3)=(1)-(2) (показник 6 з табл. 1)
4	Інші операційні доходи	Інші доходи від операційної діяльності, крім доходу від реалізації продукції: дохід від операційної оренди активів, від операційних курсових різниць, від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), відшкодування раніше списаних активів тощо (показник 10 з табл. 1)
5	Інші звичайні доходи	Доход, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні чи спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі у капіталі. Дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фін. інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі). Доход від реалізації фін. інвестицій, необоротних активів і майнових комплексів, дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства (показники 16-18 з табл. 1)
6	Надзвичайні доходи	Суми страхового відшкодування та покриття втрат від надзвичайних подій з інших джерел (показник 27 з табл. 1)
7	Разом чисті доходи	(7)=(3)+(4)+(5)+(6)
8	Збільшення (зменшення) залишків незавершеного виробництва і готової продукції	Залишки віднімаються, якщо вони збільшуються, і додаються, якщо вони зменшуються
9	Матеріальні затрати	Відображаються у 2-му розділі звіту про фінансові результати (для великих і середніх підприємств)
10	Витрати на оплату праці	Відображаються у 2-му розділі звіту про фінансові результати (для великих і середніх підприємств)
11	Відрахування на соціальні заходи	Відображаються у 2-му розділі звіту про фінансові результати (для великих і середніх підприємств)
12	Амортизація	Відображається у 2-му розділі звіту про фінансові результати (для великих і середніх підприємств)
13	Інші операційні витрати	Адміністративні витрати. Збутові витрати. Інші операційні витрати (показники 11-13 з табл. 1) Єдиний податок, плата за спеціальний торговий патент, а також фіксований (єдиний) податок для сільськогосподарських товаровиробників
14	Інші звичайні витрати	Витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу. Збиток, спричинений інвестиціями в асоційовані, дочірні чи спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі. Втрати від неопераційних курсових різниць, від уцінки фін. інвестицій та необоротних активів, інші витрати, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. (показники 19-21 з табл. 1)
15	Надзвичайні витрати	Невідшкодовані втрати від надзвичайних подій, затрати на запобігання виникненню втрат від стихійного лиха та техногенних аварій (показник 28 з табл. 1)
16	Податок на прибуток	Податок на прибуток (показник 24 з табл. 1) для підприємств, які не знаходяться на спрощеній системі оподаткування
17	Разом витрати	(17)=(8)+(9)+(10)+(11)+(12)+(13)+(14)+(15)+(16)
18	Чистий прибуток (збиток)	(18)=(7)-(17)

Подібність та відмінність між звітами про фінансові результати малих та всіх інших підприємств приведено у таблиці 3:

Таблиця 3 Співвідношення позицій звітів про фінансові результати середніх і великих підприємств та суб'єктів малого підприємництва

Звіт про фінансові результати середніх та великих підприємств	Звіт про фінансові результати суб'єкта малого підприємництва
Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг)	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
ПДВ	Непрямі податки та інші вирахування з доходу
Акцизний збір	
Інші вирахування з доходу	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг)	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Не визначається
Не визначається	Збільшення (зменшення) залишків незавершеного виробництва і готової продукції
Відображається у 2-гій частині звіту про фінансові результати для середніх та великих підприємств	Матеріальні затрати; Витрати на оплату праці; Відрахування на соціальні заходи; Амортизація
Валовий:	Не визначається
• прибуток	
• збиток	
Інші операційні доходи	Інші операційні доходи
Адміністративні витрати	У такому контексті не відображаються, але розподілені між відповідними елементами операційних витрат
Витрати на збут	
Інші операційні витрати	Інші операційні витрати
Відображається у 2-гій частині звіту про фінансові результати для середніх та великих підприємств	
Фінансові результати від операційної діяльності:	
• прибуток	Не визначається
• збиток	
Дохід від участі в капіталі	Інші звичайні доходи
Інші фінансові доходи	
Інші доходи	
Фінансові витрати	Інші звичайні витрати
Витрати від участі в капіталі	
Інші витрати	
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	Не визначається
• прибуток	
• збиток	
Податок на прибуток від звичайної діяльності	Податок на прибуток (для підприємств, які знаходяться на загальній системі оподаткування)
Фінансові результати від звичайної діяльності:	Не визначається
• прибуток	
• збиток	
Надзвичайні:	Надзвичайні доходи
• доходи	
• витрати	Надзвичайні витрати
Податок з надзвичайного прибутку	Не визначається
Не визначається	Разом чисті доходи
Не визначається	Разом чисті витрати
Чистий:	Чистий:
• прибуток	• прибуток
• збиток	• збиток

Слід також додати, що наявність залишків незавершеного виробництва і готової продукції у звіті про фінансові результати для малих підприємств пов'язана з тим, що позиції собівартості реалізованої продукції в даному звіті немає, а елементи витрат, які там зазначаються (матеріальні, на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати), відображають поточні витрати на вироблену продукцію. Тому для отримання витрат на реалізовану продукцію дані позиції коригуються на зміну залишків.

ВИСНОВКИ

Форма звіту про фінансові результати, яка діє в Україні з 2000 року, аналогічна звіту про фінансові результати, який заповнюється згідно Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, оскільки нові Національні стандарти впроваджувалися з метою гармонізації бухгалтерського обліку України з міжнародними нормами. Тобто, там відображаються ті ж самі позиції, що й в загальному українському звіті. Але в той же час, звіт про фінансові результати згідно з українськими стандартами бухгалтерського обліку має визначену структуру та формат. Компанії не мають можливості обирати статті звіту, які б найкраще представляли специфіку конкретного

бізнесу. Невеликі суми, навіть нулі, мають включатися до звіту окремим рядками.

Відповідно, такий звіт, підготовлений згідно з визнаними у світі стандартами звітності, є більш підсумковим і стислим. Значний акцент робиться на розкриття деталей щодо сум звіту про фінансові результати у примітках до фінансової звітності. Тобто, якщо якісь із позицій звіту є нульовими, то вони у звіт не включаються. Тому звіт про фінансові результати різних іноземних компаній може мати різну структуру залежно від розмірів та характеру бізнесу.

З одного боку, таке спрощення зменшує витрати зусиль на складання такого звіту, але й зменшує можливості для аналізу цього документу, прийняття відповідних рішень та формування висновків щодо підприємства. В той же час, визначена закріплена структура та формат звіту про фінансові результати в Україні робить підготовку спеціалістів відповідного економічного профілю (бухгалтерів, економістів, фінансистів тощо) універсальною по відношенню до роботи на підприємствах різних розмірів, різних організаційно-правових форм та різних видів бізнесу.

Відповідне порівняння балансів малих та середніх і великих підприємств доповнить аналіз спільних та відмінних позицій фінансової звітності цих суб'єктів економічної діяльності.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С. Гармонізація фінансової звітності відповідно до плану дій "Україна – ЄС" // Бухгалтерський одлік і аудит. – 2005. - №4. – С. 7-16.
2. Пархоменко В. Складання річної фінансової звітності // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. - №1. – С. 3-20.
3. П(С)БО-3 "Звіт про фінансові результати" // Все про бухгалтерський облік. – 2000. - №86 (511). – С. 14-17.
4. П(С)БО-16 "Витрати" // Все про бухгалтерський облік. – 2000. - №86 (511). – С. 49-53.
5. П(С)БО-17 "Податок на прибуток" // Все про бухгалтерський облік. – 2000. - №86 (511).
6. П(С)БО-25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства" // Все про бухгалтерський облік. – 2000. - №86 (511). – С. 60-62.
7. Прозорість та розкриття інформації. Фінансова звітність – основний інструмент для прийняття рішень. – К., 2003. – 78с.